

Etusivu>Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö>Kansallinen lainsäädäntö

Kansallinen lainsäädäntö

Tällä sivulla kerrotaan Slovakian oikeusjärjestelmästä.

Tietoja Slovakian oikeusjärjestyksestä esitetään sivustolla [Euroopan oikeudellinen verkosto: siviilioikeuden oikeusjärjestys](#).

Oikeuslähteet

Oikeusvälineiden lajit – kuvaus

Termiä "oikeuslähde" käytetään kolmessa merkityksessä:

oikeuslähteet materiaalisessa merkityksessä – materiaaliset oikeuslähteet

oikeuslähteet tieto-opillisessa merkityksessä – lakitiedon lähteet

oikeuslähteet virallisessa merkityksessä – viralliset oikeuslähteet.

Oikeusnormien syntyvän ja sitovan muodon perusteella voidaan erottaa perinteisesti seuraavat oikeuslähteet:

tapaoikeus

ennakkotapaukset (tuomioistuinten luoma oikeus)

säädökset

lainsäädännölliset sopimukset

yleiset oikeusperiaatteet

terve järki

ajankohtaiset kirjat, oikeuskirjallisuus ja asiantuntijoiden raportit

kansainväliset sopimukset, jos ne on saatettu asianmukaisesti osaksi Slovakian tasavallan oikeusjärjestystä.

Normihierarkia

Normihierarkia on Slovakian oikeusjärjestyksen perusperiaatteita. Laillisuuden kannalta on olennaisen tärkeää ymmärtää se oikein lainsäädäntökäytännössä ja lainsäädännön täytäntöönpanossa. Normihierarkiassa ei kuitenkaan ole kyse vain suoraviivaisesta, loogisesta ensisijaisuudesta tai alisteisuudesta.

Hierarkia liittyy laajempaan kysymykseen **lainsäädäntövallasta**. Se sisältää myös sen ehdottoman vaatimuksen, että säännöksen voi antaa vain siihen lain nojalla toimivaltainen elin kyseisen lain ja oman lainsäädäntövaltansa rajoissa.

Säännökset on luokiteltu niiden niin kutsutun oikeudellisen velvoittavuuden perusteella. **Oikeudellinen velvoittavuus** tarkoittaa tässä sitä, että säännökset ovat toisilleen alisteisia (eli alisteisia säännöksille, jotka ovat niitä vahvemmin velvoittavia) tai että säännös on johdettu vahvemmin velvoittavasta säännöksestä. Jos sovelletaan kahta eritasoista säännöstä, heikommin velvoittava säännös ei saa olla ristiriidassa vahvemman kanssa, mutta vahvempi säännös voi kumota heikomman.

Säännökset voidaan oikeudellisen velvoittavuutensa perusteella luokitella hierarkkisesti seuraavasti:

Ensisijainen lainsäädäntö (lait)

perustuslailliset lait (aina ensisijaisia)

lait (ensisijaisia tai perustuslaillisista laeista johdettuja).

Toissijainen lainsäädäntö (lakeja alemmpitasoiset säädökset)

hallituksen asetukset – aina toissijaisia

keskusviranomaisten määräykset – aina toissijaisia

kunnallisten ja paikallisten edustuslaitosten (virastojen) säännöt ja määräykset – ensisijaisia tai toissijaisia

muiden kuin valtion elinten poikkeuksellisesti antamat määräykset – aina toissijaisia.

Lain ensisijaisuus tässä säädösjärjestelmässä merkitsee periaatteessa, että kaikkien muiden säädösten on oltava johdettuja siitä ja sen kanssa yhdenmukaisia eivätkä ne saa olla lain kanssa ristiriidassa. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että jos alemmpitasoinen säädös on ristiriidassa korkeampitasoisen säädöksen kanssa, on noudatettava korkeampitasoista säädöstä.

Toimielinjärjestelmä

Oikeussäätöjen antamisesta vastaavat toimitukset

Seuraavilla viranomaisilla on toimivalta antaa säädöksiä (= lakiasäätävät elimet):

Slovakian tasavallan kansallisneuvosto: perustuslaki, perustuslailliset lait, lait, lakeja korkeampitasoiset kansainväliset sopimukset, kansainväliset sopimukset, joilla on sama velvoittavuus kuin lailla

Slovakian tasavallan hallitus: hallituksen asetukset

ministeriöt ja muut keskusviranomaiset: määräykset, julistukset ja toimenpiteet

kunnan- ja kaupunginvaltuustot: yleisesti sitovat määräykset

kuntien ja kaupunkien viranomaiset ja paikallishallinnon elimet: yleisesti sitovat määräykset.

Lainsäädäntöprosessi

Lainsäädäntöprosessin eri vaiheet:

lakiehdotuksen esittäminen – lainsäädäntöaloite

lakiehdotuksen käsittely

äänestys (lakiehdotuksesta päättäminen)

hyväksytyin lakiehdotuksen allekirjoittaminen

normatiivisen säädöksen voimaan saattaminen (julkaiseminen).

Päätöksentekomenettely

Lainsäädäntöprosessi

Lakiehdotuksen esittäminen – lainsäädäntöaloite

Lain nro 460/1992 (Slovakian perustuslaki) 87 §:n 1 momentin mukaan lakiehdotuksia voivat tehdä:

Slovakian tasavallan kansallisneuvoston valiokunnat

Slovakian tasavallan kansallisneuvoston jäsenet

Slovakian tasavallan hallitus.

Lakiehdotukset esitetään pykälä pykälältä johdantoineen

Lakiehdotuksen käsittely

Slovakian tasavallan kansallisneuvoston työjärjestyksen (laki nro 350/1996) mukaan lakiehdotuksella on kolme käsittelyä:

Ensimmäisessä käsittelyssä käydään yleiskeskustelu **ehdotetun lain** ns. **filosofiasta** eli sen sisällöstä ja periaatteista. Tässä käsittelyssä ehdotukseen ei voi tehdä muutoksia tai lisäyksiä.

Toisessa käsittelyssä ehdotuksesta keskustellaan niissä kansallisneuvoston valiokunnissa, joiden käsiteltäväksi se on annettu. Kaikki lakiehdotukset on käsiteltävä perustuslakivaliokunnassa, joka varmistaa, että ne ovat **Slovakian tasavallan perustuslain**, perustuslaillisten lakien, Slovakian tasavallaa sitovien kansainvälisten sopimusten, lakien ja Euroopan unionin lainsäädännön mukaisia. Tämän jälkeen voidaan tehdä **muutos- ja lisäysehdotuksia**, joista äänestetään valiokuntakeskustelujen päätyttyä. Tästä syystä eri kannat on koottava yhteen ennen kuin lakiehdotuksesta keskustellaan kansallisneuvostossa. Sen jälkeen kun **koordinaatiovaliokunta on hyväksynyt valiokuntien yhteisen mietinnön erityispäätöksellä**, lakiehdotus lähetetään kansallisneuvostoon. Kansallisneuvosto keskustelee ja äänestää toisessa käsittelyssä olevasta lakiehdotuksesta tämän mietinnön perusteella.

Kolmas käsittely koskee vain lakiehdotuksen sellaisia säännöksiä, joihin hyväksyttiin muutoksia tai lisäyksiä toisessa käsittelyssä. Kolmannessa käsittelyssä parlamentin jäsenet voivat esittää vain muutoksia, jotka koskevat muotovirheiden tai kielioppi- ja kirjoitusvirheiden korjaamista. Muiden virheiden poistamista koskevien muutosten ja lisäysten on saatava vähintään 30 kansallisneuvoston jäsenen tuki. Kun näistä on keskusteltu, lakiehdotuksesta äänestetään kokonaisuutena.

Äänestys (lakiehdotuksesta päättäminen)

Lain hyväksymisen edellytyksenä on, että **ehdoton enemmistö läsnä olevista jäsenistä äänestää lain puolesta**.

Perustuslakia voidaan muuttaa tai yksittäisiä pykäläiä kumota vain määräenemmistöpäätöksellä, johon tarvitaan kolme viidesosaa kansallisneuvoston kaikista 150 jäsenestä.

Kansallisneuvosto on äänivaltainen, jos vähintään puolet sen jäsenistä on läsnä.

Hyväksytyn lakiehdotuksen allekirjoittaminen

Hyväksytyn lakiehdotuksen allekirjoittavat:

Slovakian tasavallan presidentti

Slovakian tasavallan kansallisneuvoston puhemies

Slovakian tasavallan pääministeri.

Tämän vaiheen tarkoituksena on tarkistaa hyväksytyn lakiehdotuksen sisältö, menettelyn asianmukaisuus ja lopullinen muoto. Nämä korkeimmassa asemassa olevat perustuslailliset virkamiehet vahvistavat allekirjoituksellaan lain sen lopullisessa sanamuodossa.

Presidentillä on niin kutsuttu lykkäävä veto-oikeus ja oikeus kieltäytyä allekirjoittamasta hyväksytyä lakia sisältövirheen perusteella. Hänen on lähetettävä hyväksytty laki takaisin kansallisneuvoston käsiteltäväksi huomautuksin varustettuna.

Palautettu laki käy läpi toisen ja kolmannen käsittelyn. Tässä vaiheessa kansallisneuvosto voi ottaa huomioon presidentin huomautukset, mutta sen ei ole pakko tehdä sitä. Kansallisneuvosto voi kumota lykkäävän veto-oikeuden äänestämällä uudestaan. Tällöin laki on saatettava voimaan, vaikka presidentti ei olisi allekirjoittanut sitä.

Normatiivisen säädöksen voimaan saattaminen (julkaiseminen)

Voimaan saattaminen on lainsäädäntöprosessin viimeinen vaihe. Koko valtion alueella sovellettavat säännökset julkaistaan Slovakian tasavallan virallisessa lakikokoelmassa (Zbierka zákonov). Julkaiseminen kuuluu Slovakian oikeusministeriön toimivaltaan. Lakikokoelma on Slovakian valtion julkaisuväline.

Lakikokoelmaa julkaistaan sähköisessä ja paperimuodossa. Lakikokoelman sähköisellä ja paperiversiolla on sama oikeudellinen vaikutus ja sisältö.

Lakikokoelman sähköistä versiota voi käyttää ilmaiseksi Slov-Lex-portaalissa.

Voimaantulo

Lainsäädäntö tulee voimaan sinä päivänä, jolloin se vahvistetaan lakikokoelmassa.

Lainsäädäntö tulee voimaan 15. päivänä sen jälkeen, kun se on vahvistettu lakikokoelmassa, ellei siinä säädetä myöhäisemmästä voimaantulopäivästä.

Muista säädöksistä tulee sitovia sinä päivänä, jolloin ne vahvistetaan lakikokoelmassa.

Oikeuslähteiden välisten ristiriitojen ratkaiseminen

Alempitasoinen normatiivinen väline ei saa olla ristiriidassa korkeampitasoisen normatiivinen välineen kanssa.

Normatiivista välinettä voidaan muuttaa tai se voidaan kumota ainoastaan samantasoisella tai korkeampitasoisella normatiivisella välineellä.

Jos samantasoiset säädökset ovat yhteensopimattomia, noudatetaan käytännössä sääntöä, jonka mukaan uudemmalla säädöksellä muutetaan aiempaa säädöstä tai kumotaan se, ja erityissäädöksellä muutetaan yleistä säädöstä tai kumotaan se.

Slovakian tasavallan perustuslakituomioistuin ratkaisee, ovatko

lait perustuslain mukaisia

hallituksen asetukset ja ministeriöiden ja muiden keskusviranomaisten antamat yleisesti sitovat määräykset perustuslain, perustuslaillisten lakien ja lakien mukaisia

kunnallisten ja paikallisten edustuslaitosten antamat yleisesti sitovat määräykset perustuslain ja lakien mukaisia

keskushallinnon paikalliselinten antamat yleisesti sitovat määräykset perustuslain, lakien ja muiden yleisesti sitovien määräysten mukaisia

yleisesti sitovat määräykset niiden kansainvälisten sopimusten mukaisia, jotka on saatettu voimaan asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Jos perustuslakituomioistuin katsoo, että tietyt säännökset ovat yhteensopimattomia, tällaiset säännökset tai niiden osat tai niihin sisältyvät säännöt lakkaavat olemasta voimassa. Jos tällaiset säännökset hyväksyneet elimet eivät yhdenmukaista niitä sovellettavien korkeampitasoisten välineiden kanssa lakisääteisessä määräajassa tuomioistuimen päätöksen antamisen jälkeen, kyseiset säännökset tai niiden osat tai niihin sisältyvät säännöt mitätöidään.

Oikeudelliset tietokannat

Slovakian tasavallan oikeusministeriön Slov-Lex-tietokanta

Oikeusministeriön ylläpitämä **"sähköinen lakikokoelma (Slov-Lex)"** perustuu kahteen yhdistettyyn tietojärjestelmään:

eZbierka (sähköinen kokoelma) – tietojärjestelmä, joka sisältää sitovia konsolidoituja sähköisiä lainsäädäntötekstejä ja muita standardeja niille, joihin lainsäädäntö vaikuttaa,

eLegislativa (sähköinen lainsäädäntö) – prosessinhallintatietojärjestelmä kaikista lainsäädäntöprosessin vaiheista ja varustettuna edistyneellä lakieditorilla.

Kohderyhmien saamat hyödyt:

Keskeistä oikeusperiaatetta, jonka mukaan kaikki ihmiset tuntevat voimassa olevan lainsäädännön ja tietävät oikeutensa ja velvollisuutensa, on entistä vaikeampi noudattaa käytännössä, koska lainsäädännön määrä ja monimutkaisuus kasvavat. Slov-Lex-hankkeella pyritään parantamaan kyseisen periaatteen noudattamista varmistamalla, että kaikki voivat tutustua voimassa olevaan lainsäädäntöön:

kansalaiset – erityisesti hankkeen osa eZbierka hyödyttää heitä siten, että voimassa olevaan lainsäädäntöön on muodollisesti ja sisällöllisesti huomattavasti helpompi tutustua maksutta, ja näin he oppivat tuntemaan uuden lainsäädännön entistä paremmin,

oikeusalan ammattilaiset voivat jatkuvasti tarkastella voimassa olevaa lainsäädäntöä ja tutustua Slovakian tasavallan tai Euroopan unionin uuteen lainsäädäntöön yleisesti ja erityisesti oman erikoisalansa lainsäädäntöön,

yrittäjät voivat myös jatkuvasti tarkastella ilmaiseksi voimassa olevaa lainsäädäntöä ja tutustua Slovakian tai Euroopan unionin uuteen lainsäädäntöön yleisesti ja erityisesti omaa toimialaansa koskevaan lainsäädäntöön; parempi sääntely-ympäristö luo entistä paremmat olosuhteet liiketoiminnalle ja vähentää liiketoimintaan liittyvää hallinnollista rasitusta,

paikallis- ja alueviranomaiset voivat jatkuvasti tarkastella ilmaiseksi voimassa olevan lainsäädännön lähteitä samalla kun niiden hallinnollinen rasite vähenee (hallinnollisesti vaativa ja kallis velvollisuus antaa työpäivinä mahdollisuus päästä tutustumaan lakikokoelmaan, mihin liittyy kokoelman paperikopion tilaus ja arkistointi), kun portaalilla korvataan rasittava velvollisuus avustaa lakikokoelmaan tutustumisessa työpäivinä,

julkishallinnot – toisaalta hanke tarjoaa jatkuvasti ja ilmaiseksi mahdollisuuden käyttää voimassa olevan lainsäädännön lähteitä, ja toisaalta se vähentää hallinnollista rasitusta ja siten lainsäädäntöprosessin kustannuksia ja tuo käyttöön myös mahdollisuuden parantaa lainsäädäntötehtävien suorittamista ja Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa,

oikeusviranomaiset voivat jatkuvasti ja nopeasti tarkastella lainsäädäntöä, joka on ollut voimassa millä tahansa historian hetkellä, ja oikeudellisten päätösten viittauksia kulloinkin voimassa olleeseen lainsäädäntöön, millä voidaan poistaa rutiinitehtäviä ainakin osittain ja lisätä tuomarien ja tuomioistuinten virkamiesten työn tehokkuutta,

lainsäädäntävallan käyttäjät voivat käyttää tehokasta välinettä laatiessaan lainsäädäntöä ja hallinnoidessaan lainsäädäntöprosessia, mikä vapauttaa niitä rasittavasta byrokraatiasta ja auttaa niitä keskittymään entistä enemmän vireillä olevien ehdotusten sisältöön.

Aiheeseen liittyviä linkkejä

[Oikeus- ja tietoportaali Slov-Lex](#)

Päivitetty viimeksi: 10/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.